

lje! Ta dar pre-sve-te ma - še Sprejmi od nas, o

Bog! Naj zbri-še gre-he na - še, Naj var-je nas na-dlog.

Dopisi in novice.

Iz pod Grintovca. Šolsko leto gre h koncu; treba bo pokazati učencem, kaj so se to leto naučili, pa tudi učiteljem, kako so delali in kaj so pridelali v šoli. To je tudi prav, sej vsaki mora dati odgovor od svojega hiševanja, zakaj bi tudi šola tega ne storila! A samo ena je: Težko se dobi sad na premladem drevesu“. V tukajšnih kmečkih šolah je navada, da poletni čas hodijo v šolo le mali otročiči — sami pervinci, — ker večji morajo pasti ali kako drugače na polji delati pomagati. Kakor hitro pride sv. Juri, večjih učencev ni več v šolo, in namesto njih pridejo njih mlajši bratci in sestrice — res lepo število prijaznih otročičev, ki sicer obetajo, da bodo sčasoma dobri učenci, toda za očitno spraševanje so še vsi negodni, in vendar me ne čaka drugega, kakor, da bom mogel pri spraševanju spraševati le male otročaje. Pa bo kdo rekel: Lej ga no, kako se izgovarja, in si zna že naprej pot pripravljati! — Res je, da se izgovarjam, toda zato, ker je potrebno, zakaj, vem, da nekteri poslušavci pri šolskem spraševanju ne pomislijo ne naprej, ne nazaj v šolsko življenje, temuč merijo učence in učitelja le po tem, kakor in kaj vidijo in slišijo konec šolskega leta pri očitnem spraševanju. „Tovars“ je že enkrat omenil, da bi bilo prav, ko bi bila na kmetih očitna šolska spraševanja o začetku pomladi, preden učenci jenjajo v šolo hoditi. Poletni

čas, se vé da, naj bi ne bilo šolskih praznikov, temuč naj bi hodili v šolo pervinci, s kterimi bi se učitelj ložeje s samimi pečal, kakor pa po zimi med drugimi večjimi učenci; pa tudi mali učenci poleti ložeje hodijo v šolo, kakor jeseni in po zimi, ko je večkrat nevgodno in za nje še celó škodljivo in nevarno vreme. Tako mislim in prevdarjam jaz, in se vé da, nikomur ne vsilujem svojega mnenja, temuč želim, da bi se naši bratje o takih in enakih zadevah zglaševali in pogovarjali v našem šolskem listu „Tovarušu“, kterega vsako pot že težko čakam jaz, gotovo njegov naj starji in odkritoserčni prijatelj. —k.

Iz Ljubljane. V seji mestnega odbora 10. t. m. je vprašal srenjski odbornik g. Stedry g. mestn. župana, kako je to, da se po mestu klati toliko pobalninov, ki po ulicah beračijo, iz kterih prihaja nevarna druhal. Ali bi ne bilo prav, da bi te pobaline siliti v šolo? Gospod župan dr. E. H. Costa odgovori, da ta reč je silo imenitua; g. odbornik Horak na to odgovori, da je bil pod ranjkim županom poseben vradnik za to, ki je pazil na te pobaline; njegova skerb je bila, da je te potepine spravljajl k rokodelstvu. A ta reč je zaspala. G. Šventner, ud ubožne komisije, pa je rekel, da se tudi sedaj, kolikor izuaša Metelketov zavod (47.000 gl.), skerbi, da se dečki spravljajo k rokodelstvu. To reč pa prav marljivo preskerbuje magistratni uradnik g. Jeras.

Ker je ta reč silo imenitna naj bo tudi „Tovarušu“ dovoljene, da spregovori besedo v tej reči. Postava veleva, da naj se vsi za šolo ugodni otroci popisujejo, potem naj se pozvé, ali tudi vsi taki otroci v šolo hodijo, ali ne. Vpraša se naj popred: Kdo bo v našem mestu izpeljeval to popisovanje, ali mesto, ali šole, ali fare? Kdo bo potem primerjal, ali vsi zapisani otroci hodijo v šolo, ali ne? Včasih pridejo v I. razred otroci od 10—13 let, ki so tu ali tam v kakošno mestno šolo pogledali, a naučili se niso ničesa, in so še celó v naj potrebnejših resnicah sv. vere tako nevedni, kakor nekristijani. — Zalostno a resnično je, da je po mestih nevednost v naj potrebnejših naukih in resnicah sv. vere tako velika, kakor nikjer po kmetih, in nevednost in zanemarjena izreja je koščata mati vse hudobije. — Čegava dolžnost je tukaj pomagati? kako se to more odvrčevati?

Pervo dolžnost za to imajo starši; kjer pa starši za kersaansko izrejo količkej skerbé, otroci niso tako samopašni in zanemarjeni. Tedaj so pa v drugi verstí učeniki dolžni skerbeti za take zapuščene otroke, in njih dolžnost je, da skerbé za te sirote na duši in telesu in še bolj kakor za druge, kajti očitne šole so naj več za uboge otroke, in kje se bodo kaj naučili, ako ne po očitnih šolah? A s takimi zanemarjenimi otroci je treba ostro ravnati. Ker se jim pa to ne prilega in taki otroci ne znajo pokorni biti, se šoli odtegujejo. Tedaj pa nima gosposka dolžnost siliti otroke v šolo, in če ne gre z lepo, naj pa gre z gerdo, in gosposka naj nikar ne posluša njih neslanih izgovorov, sej nihče ne bo naznanoval kaj, kar ni resničnega, in odvaliti od sebe odgovornost ali kazen, navalé taki starši vso krivico na šolo, kako da se v šoli ž njihovimi otroci ravná in Bog zna, kaj še vse, in kaj je opravil učenik s svojo pritožbo, opustivši, da

nas taki otroci očitno na ulicah zasramujejo. — Kedar se pa starši selijo iz fare v faro, naj bi pa to leto še v ravno to šolo hodili, akoravno njih fara spada k drugi šoli, sicer ni mogoče, da bi se na nje pazilo.

Če so pa taki otroci tako sprideni, da se ne opravi ničesa, ne z lepo, ne z gerdo, in da celo šole hočejo spriditi, jih mora učenik iz šole pahnuti, da ena garjeva ovca ne okuži vse čede. Kaj bo potem iz njega? K rokodelstvu naj gre, se sploh pravi, ali taki otroci niso vajeni vbo-gati, in če pridejo k rokodelstvu, ne ostanejo tu dolgo, in nekteri imajo mojstrov toliko, kolikor je tednov v letu. — Takih malopridnežev nihče noče, nihče se jih tudi ne upa komu priporočevati, in po tem lenarijo in voglarijo, kakšen krajecar pošteno ali tudi nepošteno vjamejo, in zgo-daj pridejo v ječe med izurjene hudodelce, kjer se do čistega pokva-rijo in se odgoje v nevarne ljudi in prave hudobneže. — In take ljudi more potem dežela rediti; žalostno je, da se popred ne pomaga, dokler strupen sad dozori in je naj več vsa pomoč prepezna. Taki mladi nerodneži naj bi se, če drugega ne pomaga, vtaknili v delav-nišnico, kjer bi bili prisiljeni delati; morda da bi se tukaj poboljšali, ali saj bi bili obvarovani.

Ker je pa dostikrat revščina veliko nad tem kriva, in veliko otrok nima nikoga, da bi za nje skerbel, jih živil, oblačil in učil, pa tukaj naj več pomaga kerščanska ljubezen. Naprava od ktere se je tolikrat govorilo — sirotišnica — bi bila v Ljubljani kervavo po-trebna, le v taki hiši dobivajo zapuščeni reveži zdatne pomoči, kjer se kerščansko izrejajo in se učé za življenje koristnega. Za take na-prave naj bi mesto in država skerbela, ker krajecar v to obrnjen bi se marsikje drugej, nemara tudi pri jetnišnicah privaroval.

In kedar mesto vstanovi sirotišnico, spolni potem veliko svojo dol-žnost, in obranilo se bode marsikterega zlega ne samo v nravnem, temuč tudi v materijelnem oziru. M.

— 2. t. m. je novoizvoljeni in po Njih Veličanstvu poterjeni župan, blagi gospod dr. E. H. Costa v okinčani mestni dvorani vpričo c. k. deželnega glavarja, gospoda Konrada pl. Eybesfelda slo-vesno prisegel. Mestni odbor, magistratni vradniki, mestni zdravniki, učitelji mestne glavne šole in obilo drugih mestnjanov se je snidilo k tej svečanosti, ki so ljubljenemu županu vošili srečo k novemu žu-panovanju.

— Vse ljubljanske šole, srednje in nižje, se bodo naj več skle-nile ta mesec. Gimnazija in realka ne bote imeli pri tem nikakoršae vnanje slovesnosti. V normali bodo očitna spraševanja 1. 2. in 3. avgusta, v mestni glavni šoli pri sv. Jakobu pa že 21., 22. in 23. t. m.

Listnica. Nekterim čast. g. g. dopisnikom: Kar danes ni prišlo na versto, pride drugo. Prosimo, ne bodite hudi!

 Pridjan je Kazavec št. 1., 4 strani.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.